

Regionadministrasjonene i kriminalomsorgen
Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS

KDI 2/2018

201809702-1

30.05.2018

RUNDSKRIV OM DUBLERING SOM MIDLERTIDIG KAPASITETSTILTAK

Innledning

Norgerhaven fengsel med 242 plasser stenger 1. september 2018. Denne stengningen vil medføre at det vil være mangel på kapasitet av plasser på høyt sikkerhetsnivå, frem til nye Agder fengsel åpner medio 2020. Det er derfor bestemt at kriminalomsorgen midlertidig skal dublere inntil 200 plasser frem til Agder fengsel åpner. Det er foreløpig bestemt at det skal etableres 100 dublerede plasser fra 1. juni 2018. I dette rundskrivet gis det retningslinjer for bruk av disse plassene.

Dette rundskrivet erstatter retningslinjene som er gitt i rundskriv KDI 3/2013.

Krav til celler som skal benyttes til dublering

Det må foretas en nøye vurdering av hvorvidt aktuelle celler har en slik standard og utforming at de egner seg for dublering. Celleinventar må tilpasses på en slik måte at begge innsatte som plasseres sammen har tilfredsstillende boforhold, med tilstrekkelig lagringsplass for personlige eiendeler. Celler som ikke har toalett, skal ikke brukes til dublering, med mindre det er tilstrekkelig bemanning til å foreta utlåsning om natten på kort varsel. Toaletter må være tilstrekkelig isolert til å sikre privatlivet til innsatte. Dette innebærer at det ikke er tilstrekkelig med et forheng, eller en dør som ikke dekker hele døråpningen.

Ved valg av celler/fengselsavdelinger der det skal foretas dubleringer, må følgende forhold inngå i en risikovurdering som skal dokumenteres før tiltaket iverksettes:

1. Innsattes og tjenestemenns sikkerhet, blant annet i forbindelse med brann.
2. Tjenestemennenes mulighet for å foreta daglige gjøremål på en dublert celle; herunder visitasjon.
3. Bemanning ved krisesituasjoner der det er nødvendig å intervensere ved inngang på dublert celle.
4. Bemanningsbehov ved håndtering av risikosituasjoner der det er nødvendig å intervensere på en avdeling med økt antall innsatte som følge av dublerte celler, eller på et fellesareal (for eksempel en luftegård) med økt antall innsatte.
5. Om det er tilstrekkelig med verne-/sikkerhetsutstyr til å kle opp ett bemanningslag etter risikovurdering av bemanningsbehov ved aksjon mot celle.
6. Om det er tilstrekkelig antall bærbare alarmer og sambandsutstyr ved en eventuell bemanningsøkning.
7. Kapasitet på tilbud om aktivisering i form av arbeid, skole og program.
8. Kapasitet når det gjelder lufting og fritidstilbud (herunder kapasitet på treningstilbud).
9. Kapasitet på arealer, blant annet fellesarealer som benyttes til fritidsfellesskap.
10. Kapasitet ved behov for fremstillinger.
11. Kapasitet når det gjelder besøk.
12. Kapasitet hos forvaltningssamarbeidspartnere, herunder skole og helsetjeneste.

Varigheten av tiltaket

Tiltaket må begrenses i tid overfor den enkelte innsatte. Varetektsinnsatte og domfelte som gjennomfører lengre straffedommer kan som hovedregel bare undergis ufrivillig dublering i inntil 30 dager. Domfelte som gjennomfører straff av inntil 1 års varighet, kan undergis ufrivillig dublering i inntil 60 dager.

Dublering utover henholdsvis 30 og 60 dager kan bare besluttes etter samtykke fra innsatte. Det må da innhentes en skriftlig erklæring fra de innsatte dette gjelder.

Det må foretas en fortløpende vurdering av forsvarligheten av dublering. Tiltaket skal straks avbrytes, dersom hensynet til sikkerheten eller til den innsattes helsetilstand tilsier det. Vi viser for øvrig til listen over vurderingskriterier nedenfor.

Vurdering av innsatte

Dublering skal i utgangspunktet anvendes overfor innsatte med kortere dommer. I fengselene der det hovedsakelig er innsatte med dommer av lengre tids varighet, skal tiltaket fortrinnsvis gjelde innsatte med de korteste dommene, og dernest de innsatte som har kort tid til løslatelse eller overføring til fengsel med lavere sikkerhetsnivå.

I utgangspunktet bør dublering anvendes etter samtykke fra innsatte. Kun i de tilfeller der det ikke er mulig å få belagt dublerte celler ved frivillighet, skal dublering anvendes mot innsattes vilje.

Tiltaket kan anvendes overfor varetektsinnsatte som ikke er ilagt vilkår om isolasjon.

Ved utvelgelsen av hvilke innsatte som skal plasseres på samme celle, må fengselet foreta en nøye vurdering. Blant annet må det tas hensyn til følgende momenter:

- Det må foretas en risikovurdering i hvert enkelt tilfelle. I denne vurderingen må det ses hen til innsattes dom, herunder hvilken type lovbrudd vedkommende er domfelt/siktet for. Videre må det ses hen til innsattes strafferettshistorikk, psykiske tilstand, adferd under soning, og eventuell rusproblematikk.
- Innsatte som er dømt eller siktet i samme sak, skal ikke plasseres sammen. For øvrig må det foretas en nøye vurdering av om innsatte som tilhører samme kriminelle miljø kan plasseres sammen.
- Det må ses hen til eventuelle opplysninger om innsattes psykiske og fysiske helse som tilsier at dublering bør unngås.
- Dersom røyking tillates i fengselet, må det tas hensyn til hvorvidt innsatte røyker. Ikke-røykere skal ikke plasseres på samme celle som innsatte som røyker, dersom vedkommende ikke samtykker til dette
- Det må tas hensyn til språklige og kulturelle forhold ved utvelgelsen av innsatte som skal plasseres på samme celle. Blant annet skal det legges vekt på at de innsatte som dublerer kan kommunisere på samme språk.
- Innsatte som er under 18 år skal ikke dublere.
- Unge innsatte (under 23 år) skal i utgangspunktet ikke plasseres på samme celle som eldre innsatte, med mindre det foreligger særlige grunner som tilsier at dette er en god løsning for den yngste.
- Det bør som hovedregel unngås at en innsatt som tar utdanning og er avhengig av selvstudier på cellen, blir plassert sammen med en annen innsatt.
- Denne listen er ikke uttømmende. Det må også tas hensyn til andre aktuelle forhold.

Øvrige bestemmelser

De innsatte som dublerer, skal alltid ha tilbud om aktiviteter utenfor cellen i minst 8 timer fem dager i uken, i tillegg til fritidsfellesskap. Fengslene må legge til rette for at innsatte som dublerer låses ut av cellene i helgene.

En beslutning om dublering innebærer et unntak fra hovedregelen som følger av straffegjennomføringsloven § 17 første ledd tredje punktum, om at innsatte skal være i enerom om natten. Beslutninger om dublering er å anse som enkeltvedtak i henhold til forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b, og derfor kan påklages. Hvorvidt en klage skal gis oppsettende virkning, må vurderes i hvert enkelt tilfelle, ut fra reglene som følger av forvaltningsloven § 42.

Dersom det er aktuelt å ilegge en innsatte en reaksjon, må vedtaket utformes på en slik måte at reaksjonen ikke urettmessig går ut over den medinnsatte som er plassert på samme celle. Eventuelt må iverksettelsen av disiplinærtiltak utsettes til dubleringen er gjennomført.

Ikrafttredelse

Rundskrivet trer i kraft fra og med den 1. juni 2018.

Med hilsen

Marianne Vollan
direktør

Jan-Erik Sandlie
assisterende direktør